

Előfizetési feltételek:

Szétküldéssel
 helyben vagy vidékre postán:
 Egy hóra 40 kr.
 Negyedévre 1 frt — kr.
 Félévre 2 frt — kr.
 Egész évre 4 frt — kr.

Kiadó-hivatal:
 Kossuth Lajos-utca. (Biharmegyei
 Takarékpénztári épület), hova a hirdeté-
 sek és az előfizetési-díjak küldendők.
 Egyes szám ára 8 kr.

HÉTFŐI ÉRTESÍTŐ

TÁRSADALMI HETILAP.

Hirdetések díja:

6 hasábos peltisorért egyszer . . . 6 kr.
 Háromszor és többször 4 kr.
 Nyíltér 4 hasábos peltisorért . . . 20 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetés és
 nyíltérért 30 kr.
 Reklamok soronként 1 frt.

Szerkesztési iroda:
 Kossuth Lajos-utca (Biharmegyei
 Takarékpénztári épület).
 Kéziratok vissza nem küldetnek.

Táviratok.

Kossuth-gyászünnepély.

Budapest, márcz. 1. (A „H. É.” ered. táv.)
 A fővárosi függetlenségi és 48-kör kezdeményezte Kossuth-gyászünnepély megtartása tárgyában ma délután népes közgyűlés volt a kör helyiségében. Elhatározza az értekezlet, hogy Kossuth Lajos halála napjának második évfordulóját márczius 20 helyett a következő vasárnapon, tehát márczius 22-én délután a Calvin-térről a Kerepesi temetőbe vonuló gyászmenettel ünnepli meg, melyre a gyűlés párt, osztály, felekezeti és nemkülönbség nélkül meghívja a fővárosi és vidéki polgárságot, az ifjúságot és az összes egyesületeket.

Letartóztatott székely nemes.

Budapest, márcz. 1. (A „H. É.” ered. táv.)
 Nagy feltűnést keltő letartóztatás történt Angyalos háromszékmezei községben. Az odavalló székely-nemes Losonczy-család egyik tagját, Losonczy Domokost a csendőrök meglepték, elfogták és feltűzött szronnyok közt be kísérték a sepsiszentgyörgyi büntető bíróság fogházába, házat pedig a csendőrök egy odarendelt csapatja körülvette s most éjjel, nappal őrizet alatt tartja. Az elfogatásra Losonczy Domokos édes testvérének a panasza adott okot, aki Réti községben adógyűjtő s aki Rápolty körjegyző előtt pénzhamisítással vádolta a testvérét. Losonczy András úgy adta elő a dolgot a körjegyzőnek, hogy a testvére, Domokos, átfutott hozzá Angyaléktól s ráakarta beszélni, hogy ötszáz forint hamis pénzt cseréljen ki az adópénzből, jó pénzzel.

Baleset egy orfeumban.

Budapest, márczius 1. (A „H. É.” ered. táv.)
 Warinecke Eugenia (Mis Eugénia) athléta nő tegnap este félkilencz órakor a Herzmann-orfeumban mutatvány közben szerencsétlenül járt. Mikor ugyanis egy széken két vasrudat, egy telt söröshordót és egy vasgömböt emelt fel, elcsuszott és kitérte bal felső lábszárát. A szerencsétlen nőt lakásán ápolják.

Uj német lap az országban.

Budapest, márcz. 1. (A „H. É.” ered. táv.)
 A néppárt németnyelvű hetilapot indít meg. „Cristliches Volksblatt” czimen, hogy ezzel eszméit a németajku lakosság körében is terjessze.

Pusztuló katonaz-lovak.

Kecskemét, márcz. 1. (A „H. É.” ered. táv.)
 A honvédparancsnokság lovai közt kiütött az influenza, úgy hogy eddig már huszonnégyet agyon kellett ütni.

Villanyos világítás Verseczen.

Versecz, márczius 1. (A „H. É.” ered. táv.)
 A városi képviselő-testület a Gantz és társa által benyújtott tervezetet elfogadta, minek folytán a villanyos világítás bevezetésére a munkálatokat már legközelebb megkezdik.

Járványok Kun-Hegyesen.

Kunhegyes, márcz. 1. (A „H. É.” ered. táv.)
 A múlt héten a ragályos betegségek oly mértékben léptek fel, hogy az iskolákat be kellett zárni. Legkivált a vörhéj és difteritisz pusztít. A hatóság mindent elkövet, hogy elejét vegye a ragály tovatérésének.

HIREK.

* **Elismerés Londonból.** A Chess Monthly, Angolország legelőkelőbb sakklapja a „Hétfői Értesítő”-vel csereviszonyba lépén, ebből az alkalomból „Rewiev” czimű rovatában foglalkozik is velünk és szóról-szóra ezeket írja:

„Hétfői Értesítő”. A well-edited chess column has been started in the „Hétfői Értesítő”, a Hungarian journal, published in an important provincial town. That the provincial papers follow suit to the papers of Budapest is a healthy sign of the progress of chess in Hungary, and of good augury to the success of the projected International Tournament during the Millennium Exhibition 1896.

Magyarul

Jól szerkesztett sakk-rovatot nyitott a „Hétfői Értesítő”, egy magyar ujság, mely egyik nagyobb vidéki városban jelenik meg. Az a körülmény, hogy a vidéki lapok e téren is követik a budapesti ujságokat, világos jele a sakkjáték fejlődésének Magyarországon, s egyuttal kedvező előjele az 1896-iki millenniumi kiállítás folyamán tervezett nemzetközi sakkverseny sikerének.

A kereskedelmi főiskola felavatása.

— Saját tudósítónktól —

Ide s tova 10 éve már, hogy Nagyvárad-áros kereskedő világának áldozatkészségéből a kereskedelmi iskola: e kiváló kulturintézményünk a létesülés stádiumába jutott.

Főképpen Propper N. János igazgató szakavatott buzgalmának lehet köszönni, hogy az intézet, mely most már saját díszes épületében teljesítheti nemes misszióját, olyan színvonalra emelkedett, minőt ritkán lehet tapasztalni egy magán erejéből megizmosodott iskolánál.

A modern igényeknek megfelelően berendezett helyiség felavatása vasárnap délelőtt ment végbe a kereskedelmi csarnok dísztermében szépszámú közönség érdeklődése mellett.

Az ünnepélyen a közoktatásügyi kormányt Berecz Antal min. osztálytanácsos képviselte.

A „Szózat” elneklésével vette kezdetét a magasztos ünnep, mely után Propper N. János, az intézet érdemes, zseniális igazgatója mondta el szép megnyitó beszédjét általános érdeklődést keltve.

A kereskedelmi szakképzésről értekezett kiváló szakértelemmel.

Fejtegette a kereskedelmi szakoktatás viszonyát magyar nemzetiségi szempontból az államhoz, a társadalomhoz és a magyar ifjúsághoz. Végül egy találó hasonlattal élt. A spártaiknál — ugymond — a gyermeket megszületéskor az állam, város és család megvizsgálta, és ha nem volt életképes, kitették a Tajetosra, ellenesetben a gyermek hét évig a szülők gondozása alatt maradt, s aztán az állam vette át neveltetését. Ez intézet is befejezte már a 7 éves gyermekkort: eddig szerető gondoskodással ápoltá ő, az apa, itt az ideje hogy az állam vegye pártfogásába az egészséges szülöttet.

Az élénk helyeslés mellett befejezett beszédre Berecz Antal min. osztálytanácsos válaszolt meleg szavakban. „Két szempont lebegett — úgy mond a nagyméltóságú vallás és közoktatásügyi miniszter előtt, mikor ezen ünnepélyen képviseltemni határozta magát: az első azon érdeklődés, melylyel a kereskedelmi szakoktatás kérdése iránt érez; a másik pedig, hogy kifejezze elismerését, a kereskedelmi iskolát megteremtő és fentartó köröknek.”

A választ viharos éljenek követték. Ferenczy Lajos kereskedelmi iskolai tanár olvasta fel ezután az intézet rövid történetét. Felolvasásában, mely az ünnepély egyik vonzó

tárgyát képezte, vázolta az intézet fokozatos haladását.

Az ifjúsági dalárda által szép összhanggal előadott „Hymnus” fejezte be a sikerült felavatási ünnepélyt.

Propper N. János igazgató ezután a vendégeknek és a miniszteri biztosnak a termeket és berendezéseket mutatta meg, a ki a legdicsőségben nyilatkozott azokról.

A bankett.

Délután 2 órakor az intézet derék igazgatója ebédet adott, melyen a meghívott vendégek közül jelen voltak:

Berecz Antal min. osztálytanácsos, Dr. Beóthy László főispán, Nátafalussy Kornél, tanker. főigazgató, Tóth Dezső, megyei ügyész, Huzella Gyula, Reismann Mór, Janky József, Mezey Mihály, Busch Dávid, Darvassy Lajos, stb. és a tanári kar.

A tósztok sorát Propper igazgató nyitotta meg Berecz Antal min. biztost, Beóthy László főispánt éltette mint a város vármegye és kormányhatóság képviselőit, kik a magyar tanügy felvirágoztatásáért oly odaadóan buzgólkodnak.

Berecz Antal Propper igazgató szép beszédére válaszolva éltette Nagyvárad-áros művelt és lelkes közönségét, mely a tanügyért oly meszszenenő áldozatokat hozott és lehetővé tette, hogy a kereskedelmi iskola rövid idő alatt, ily szép ünnepélyen mutathatta be megizmosodását.

Azután Huzella Gyula miniszteri biztos emelte poharát Propper N. János igazgató egészségére, a kinek nevéhez a nagyvárad-i kereskedelmi iskola megalapításának története fűződik.

Propper igazgató viszont a kereskedelem egének hármass csillagzatát: Huzella Gyulát az iskola miniszteri biztost, Reismann Mórt, a kereskedelmi csarnok érdemes elnökét, és Janky Józsefet a kereskedelmi és iparkamara kiváló elnökét éltette.

Potássy János tanár mondott lelkes tósztott Propper N. János igazgatóra, akit a jelenlevők zajosan megéljeneztek.

Propper N. János a debreczeni kereskedelmi iskolára emelte poharát, a hol inaséveit töltötte s a melynek tanári karához most is a legigazabb szeretet fűzi.

Sztojka a debreczeni keresk. akadémia tanári karának nevében szellemesen válaszolt Proppernek.

Utánna Nátafalussy Kornél, tankerületi főfőigazgató éltette tósztjában Nagyvárad város derék társadalmát, mely alkalmat nyújtott Propper igazgató tevékenységének a ker. iskola létesítéséhez.

Janky Antal kamarai elnök, szívhez szóló szavakban fejezte ki a kereskedelmi iskola tanári kar iránt táplált érzelmeit.

A tósztok eme hosszu sorát Berecz Antal miniszteri biztos tósztja zárta be lelkes éljenzés közeptt.

Bankett után az uj reál és polgári iskola épületét tekintették meg, és a min. osztálytanácsos itt is melegen nyilatkozott az iskolaépület beosztásáról, igérve, hogy legszívesebb köteleességét teljesítve fogja a miniszter figyelmébe ajánlani a magában nemében pártját riktó iskola-helyiséget, mely a szó legigazabb értelmében méltó a megtekintésre.

* **Gyászisteni-tisztelet.** A nagyvárad-i jz. hitközség néhai elnöke: dr. Berkovits Zsigmond elhunyt alkalmából tegnap délelőtt a Czion-templomban gyászisteni tisztelet volt. Az első padsorokban a hitközség előjárósága s a rokonság, a többi padsorokban a résztvevő szép számú közönség foglaltak helyet. Megható héber gyászénekkel kezdődött és magyar, héber gyászénekeket énekelt a kar. A szomorú melódiák elhangzása után dr. Kecskeméti Lipót főrabbi lépett

MITTEILER EDE

férfi szabó-üzlet

Olaszi, Fő-utca, Orsolya-Apácák bérháza.
 A legujabb tavaszi és nyári szöveteim már megérkeztek, előnyös bevásárlás folytán 30%-kal olcsóbb mint bárhol, mérték szerint a legujabb szabás szerint. Szöveteket méterenként gyári áron alól.

a szószékre és nagyhatású emlékbeszédet mondott. A beszéd magasan felette állott a sablonos nekrológok niveauján. Bevezetésében Berkovits dr. érdemeit méltatta és elnökké választásakor elmondott tartalmas programbeszédéről is megemlékezve és abból cizálva hatalmas orációban körvonaloza ama feltételeket és alapot, a melyek között és a melyen az igaz zsidó vallásosság temploma felépül. Beszéde az összes jelenvoltakra rendkívül megindító hatással volt. Ez oráció után még zárómódszert mondottak és a gyászisteni tisztelet ezzel véget ért.

* **A pinczér-egylet bálja.** A nagyvárad-i szállodások, kávéosok, vendéglősök és a pinczér-egylet folyó hó 7-ikén jótékonycélu bált rendez, melynek tiszta jövedelme az egylet háza felépítésére, az orsz. pinczér nyugdíj-intézmény alapja és a városi árvaház javára fog fordíttatni. Öszintén óhajtuk, hogy a rendkívül sikerültnek ígérkező mulatságon Nagyvárad intelligens közönsége minél nagyobb számban vegyen részt. A megnevezett száz tagú rendező-bizottság írta alá.

* **Esküvő.** Dávid Samu tenkei kir. járásbírói aljegyző folyó hó 23-án lép házasságra Wallerstein Laurával, a tenkei körorvos nagyműveltségű, kedves leányával. A polgári házasságkötés Tenke-város főjegyzője Eötvös Béla m. kir. anyakönyvvezető előtt fog végre menni, a tenkei városháza sz. pen. díszített anyakönyvvezetői külön helyiségében.

* **Iparos ifjak közgyűlése.** A nagyvárad-i ipartestület ifjúságának önképző egylete tegnap, vasárnap délután 2 órákor évi tisztújító közgyűlést tartott, mely alkalmával egy évi tartamra egyhangulag lelkes eljenzések között elnökké Bertsey Györgyöt, alelnökké Németh Antalt, jegyzővé Tenkey Józsefet, pénztárnokká I. Devald Mihályt, H. Agod Lajost választották. Ellenőrré Lévy István, könyvtárnokok Tenkey József, Kusznik István, gazda Nagy Imre lett. Választmányi tagokul megválasztottak: Andriška Sándor, Oros Lajos, Berza József, Eszenyi Sándor, Fehér Géza, Fekete István, György István, Halász István, Katona Mihály, Kiss András, Kiss Gyula, Kiss József, Kohn József, Kovács Béla, Nagy János, Oláh István, Pintér Tamás, Rosenthal Pál, Rottensteiner Lajos, Sallai Ferencz, Szabó Károly, Tirkala Mihály, Tóth Kálmán, Vass Ede, Vetési Lajos, Veisz Jakab, Virth János, Zeman János. Póttagok: Rogoz Imre, Misik Sándor, Pusztai Lajos, Priskai Ferencz, Janovits Antal. A választások megejtése és a költségvetés letárgyalása után Szabó Károly választmányi tag lelkesedéssel kimondta a közgyűlés, hogy magáévá teszi, illetve annak végrehajtásával megbízza az egylet választmányát. Az indítvány abból áll, hogy az egylet az ezredéves ünnepek alkalmából, a husvéti ünnepek alatt rendezendő színi előadás tiszta jövedelmét egyleti ház-alapra fordítja. Több tárgy hiányában a közgyűlést elnök berekesztette.

* **Betiltott sertés-felhajtás.** Békésmegye alispánja átírattal közölte Nagyvárad város tanácsával, hogy a Békésmegyében fellépett sertésvesz miatt a megye összes országos vásárjaira a sertésfelhajtást további intézkedésig betiltotta.

* **Meghívás.** Az iparostanoncz-iskolai bizottság tagjait a városház tanácstermében f. évi március hó 4-én d. u. 4 órákor tartandó ülésre tisztelettel meghívom. Nagyvárad, 1896. március 1-én, Ragány János, elnök.

* **A „Kéti Népkör“ megalakulása.** A Réten lakó polgárok mozgalmát indítottak egy népkör alakítása iránt. Az alakuló gyűlés tegnap délután 3 órákor folyt le a Zöldfa szálloda kis termében. A gyűlést Álmódy Illés korelnök nyitotta meg. Az alapszabályok megvitatása után a tisztviselőket választották. Elnök lett Gábor János építész, I. alelnök: Ujhazy Antal, II. alelnök: Papp Lajos, jogi tanácsos: dr. Makay Pál I. jegyző: Friedmann Jenő, II. jegyző: Magyary Jenő, pénztárnok: Pfander Samuel, könyvtárnok: Gulyás Gyula, gazda: Álmódy Illés.

* **Rendőri hírek.** Edénylopás. Körülbelül egy hónapja, hogy Hillinger Lipótot nagyobb mennyiségű edényt elloptak. A tértést most sikerült kézre keríteni. Kiss Iréné szentjánosi főbájosné személyében, kinek társait most nyomozza a rendőrség. Garázdálkodó párdés loccsis. Borbály Márton tegnap nagyon feltárlt öten a garatra, s szeles jó kedvében cinos kis skandalumot rendezett a bémertéri sémálók mulatására és ezért szeszűközt a rendőrséggel. Huszárkard mint bünyel. Az ismeretes Fess Miska egy nagypiacz éri koresmálán mulatott tegnap ezim-orájával Papp György kintornás-szeggel (?) huszárok társaságában. A kisse becsepített buszárok csakhamar összekaptak a két szőnyezzen ezim-orával, úgy hogy Fess Miska az újan, Papp György a korbázza kezefején kapott nagyobb vágást. Papp György a korbázza került a Fess fia pedig nagy diadalal vitte az egyik huszárok kezéből kis-avari corpus delicat: a huszárkardot a rendőrségre.

* **Pályázat a menházba.** Bertsey György, ipartestületi elnök keresére közöljük, hogy a május hó első napján megnyitandó menházban egy gondnok-pár és négy agy iparos életfogytiglan leendő eltartásra fog felvetetni. Mindazok, kik a menház-szabály értelmében jogosultsággal bírnak s magukat a menházba felvétetni akarják, ebbeli szándékukat 1896. évi március hó 10-ik napjáig Bertsey György ipartestületi elnöknel, akár szóval akár írásban jelentésk be.

* **A csodával határos.** A szabóipar minő fejlődésnek indult, — ha ugyan fejlődésnek lehet nevezni azt, hogy a közönség poton áron jut a kész áruhoz — legfényesebben igazolja a Neumann M. Sándor férfi és gyermekruha raktára Bémertér Poyár háza, ahol gyermeköltönyt 1 frittól, férfi öltönyt 6 frittól kezdve; valódi tiszta gyapjú brassói gyártmányból készült fiú felső kabátot gallérral 2 fit 50 frittól és férfi feltöket 8 frittól kezdve lehet vásárolni. Az említett czégnak kirakata a fényes világítás mellett valóságos kiállítás számba megy. Vegyetek, vegyetek! Ami olcsó, ami jó, csak nála kapható.

Az én fiam olyan gyermek, kit nem lehet kitérő válasszal elutasítani. Kutató, nyugtalan szellem, ki, ha kérdez — majdnem kényszerít a kimerítő feleletre. Én megszoktam már tőle olyanokat hallani, mi összeszorította torkomat, szemeimbe könnyet csalt, — de felelnem mindig kellett.

E kérdésén megdöbbentem. »Hogyc beszélnék kis fiam. Meg kell nyugodnunk a Mindenható akaratában, hiszen Ő akarta így és beláthatlanok az Ő intézkedései . . . Majd ha mi is meghalunk, találkozni fogunk ott a menyekben és akkor majd mindent elbeszélhetsz, a mit csak akarsz.

Azt hittem megelégszik e felelettel — de csalódtam.

— De édes anyám — én azt tanultam a bibliában, hogy azok nem jutnak oda — — kik — — Reám nézett — láttam nyilt, okos szemén, hogy megbánta már, a mit mondott, — de azért ösztönszerűleg is, lassu, vontatott hangon mégis hozzátette:

— Édes anyám, igaz az?

Nem tudtam felelni. Én Istenem, mennyit tanultam, mennyit buvárokodtam könyvekben, hogy majd, ha hivatásom betöltve, gyermekeim lesznek, azokat tanítom, azok értelmi világának homályát folderitem. És most nem tudtam felelni — erre a kérdésre nem készültem.

Az ügyvédi-kamara közgyűlése.

Nagyvárad, márcz 2.

Tegnap, vasárnap délelőtt 11 órákor folyt le az ügyvédi kamara tisztújító közgyűlése, a város-háza gyűlés termében. A gyűlésen Hlatky Endre elnökléte alatt jelen voltak: dr. Schweiger Ede titkár, dr. Benedek Vilmos, dr. Buna János, Ficzek Lajos pénztáros, Szabó Endre, dr. Gyémánt Jenő, Jancsó D-zsó, dr. Mártonffy Bogdán, Mihelty Adolf, dr. Mihelty Lajos, Nesztor József, Rádl Ödön, dr. Rosenthal Mór, Szász Ágoston, Tóth Dezső, dr. Varnai Ferencz és dr. Weiszberg-r Lipót.

Hlatky Endre elnök üdvözölve a jelenlevőket, jelenti, hogy a 3 év leteltével a tisztikar és választmány, megköszönve a kamara tagjainak megtisztelő bizalmát, hivatalát leteszi a kamara kezébe.

Azután a mult gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére dr. Gyémánt Jenő, és dr. Mártonffy Bogdán kártarsait kérve fel, áttér a jelen közgyűlés tárgyra: a tisztújításra, melynek vezetésére Szász Ágoston korelnököt kerí föl.

Szász Ágoston elfogadva az elnöki széklet a szavazatszedő bizottság emökéül Nesztor Józsefet, tagjaul Schweiger Edét, Ficzek Lajost nevezte meg.

A korelnök, a szavazás eredményének fölulvarása előtt konstátálja, hogy vidékről egy szavazat sem érkezett be. Így tehát csak a jelenlevők vettek részt a szavazásban, mely szerint úgy a tisztikarnak, mint a választmánynak a nevsora teljesen egyenlő szavazatszámmal került ki az urnából.

A kamara elnöke ismét: Hlatky Endre lett, alelnök: dr. Berkovits Ferencz, titkár: dr. Schweiger Ede, pénztárnok: Ficzek Lajos, ügyész: Szcsy Ákos.

Választmányi tagok lettek: Frankó Endre, Hegyesy Márton, Mihelty Adolf, Rádl Ödön, Szász Ágoston, Tóth Dezső, dr. Wallner Ödön, Zigre Miklós.

A választmány póttagjaivá választottak: Jancsó Dezsőt, Kovács Bélát, Padlay Lajost és Dús Lászlót.

A választás eredményének kihirdetése után újra Hlatky Endre foglalta el az elnöki széklet. A tisztikar és a választmány nevében megköszönte a bizalmat, mely újra visszahelyezte őt tisztségbe. Hiszi és tudja, hogy úgy a tisztikar, mint a választmány, mely eddig is szeretettel és lelkesedéssel csüggött az ügyvédi kamara érdekében, ezután sem fog buzgalmában kifáradni. A mi őt illeti, ezután is olyan zászlóvivője lesz kártarsai érdekeinek mint eddig.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést berekesztette.

Sokat szenvedtem már és talán — mert mi egyéb sokaknak az élet mint a szenvedések és megpróbáltatások folytonos láncozolata — még sokat fogok szenvedni, de annyit mint azon pillanatban, aligha.

Ki mondja tehát, hogy a gyermek ártatlan . . .

Röntgenék.

— A „Hétfoi Értesítő“ eredeti tárczája —

Írta: Szűts Dezső.

II.

Röntgenné-Siklóssy Malvia.

Ördögösen izgató külsejű, igazi vérbeli aszony haladt el mellettem azon nagy bérkaszárnnyák egyikében, hol a szegénységnek csak a bűn nagyobb: azoknak a gazdagoknak a bűne, kik kizsarolják a tehetetlen nyomorultakat s ezek rongyaiból öltik fel selyemruháikat. Ezé az asszonyé is selyemruha volt, finom, átható illat húzódtott utána s önkénytelenül, — ah, tudom, miért járnak büszke uriaszonyok a diákszobácskába, — vissza, meg utána néztem. Tudta a járást, keze már ráállott a kilincsre s zajtalanul benyitott az ajtón, melyen csak e rövid név állott:

A „HETFOI ÉRTESSITO“ TÁRCZÁJA.

Gyermekszájából.

— A „Hétfoi Értesítő“ eredeti tárczája. —

Írta: Krasznainé F. Mari.

Ki mondja, hogy a gyermek ártatlan
Hol a tör Apostol.

Együtt ültünk — — ha ugyan úgy mondják »együtt« akkor is, ha az már hiányzik, ki minden volt — — Együtt ültünk, én és a gyermekeim.

A gyermekek, kik korán szenvednek, korábban érettek. Ugy látszik, hogy a sziv szenvedése köszörül az elmét. Drága ár, de hát ezt nem önként fizetik.

Az anya, ki szive vére árán is meghosszabbítaná gyermekeinél a gyermekkort — borzadálylally észleli a tüneteket, melyek elárulják, hogy gyermekeinek kedély- és érzelm-világa talán soha sem gyógyítható sebet kapott.

Ki tudja azt megérteni, mit érez egy anyaszív, mikor az a kilencz éves fiucska, a helyett hogy a labdázás elemeire és különféle nemeire volna kíváncsi, összeránczolt homlokával, fejét kezeire hajtva, mint egy kutató bölcs, merően szemembe nézve azt kérdi: »Édes anyám, hát mi sohasem fogunk apával beszélni?«

A n. é. közönség szives figyelmébe ajánlom a tavaszi idényre, általánosan elismert szolid árak mellett csakis elsőrendű gyárakból beszerzett

kalap-, czípi- és uri-divat
nagy raktáramat.

LEITNER LAZAR
Nagyvárad, Zöldfa-utca, Zöldfa-szállóval szemben.
TELEPHON. Alapított 1878.

A kereskedelmi iskola ünnepélye.

Nagyvárad, márcz. 2.

Tegnap, vasárnap délelőtt, tartotta új palotájának felavatási ünnepélyét a nagyvárad felső kereskedelmi iskola.

Az állam segélyének igénybevétele nélkül megindult társadalmi érdeklődés és hazafiúi áldozatkészség megteremtette Nagyváradon, mintegy varázstűtőre azt, mi legtöbb helyütt évtizedes küzdelmek s tulajdonilag az állam tetemes hozzájárulásának volt gyümölcse.

A mily igaz, palástolhatlan, örömről a felavatási ünnepély alkalmából, ép oly őszinte, sőt jogosult azon óhajunk, hogy az államigazgatás intézői ne csak távolról vegyék tudomásul a nagyváradiak ünnepét, hanem közvetlen közelből érezzék a hazafiúi áldozatkészség, pihenést nem ismerő munka, minden akadályt legyőző erély által emelt oltár magasan lobogó lángjának melegét.

Ha megilleti — és pedig jogosan illeti meg — a közeliismerés az állam tőkájével, a nemzeti vagyon okszerű felhasználásával létesített intézmények sikereit, úgy ott mintegy kötelesség az elismerés, hol a társadalom felmenti az államot az áldozatoktól s a magán tőke és munkával párosult lelkesedés teremt virágzó intézményeket.

E társadalmi elv, e pozitív meggyőződés mellett még negatív eredményre is törekedett a nagyvárad kereskedelmi szakiskola új épületének felavatási ünnepélyével. Czáfolatár, kézzel fogható czáfolatár nyújtotta a hazaszerte még a szakkörökben is terengő balhiedelemnek a magán intézmények

céljairól, berendezéséről és szelleméről. A Kárpátoktól az Adriáig. — azokon túl már rég meghaladott ez álláspont — orbi et urbi dokumentálni kívánta azt, hogy a magán tanintézetek még akkor is, ha a tisztességes megélhetésre eszközöket szolgáltatnak, nem csupán vagyonszerzésre irányuló intézmények.

Munkát, vagyont nem kimélve alkothat a közművelődés ügyét leghasznosabban szolgáló intézetet a magán ember is. Bizonyítani kívánta, hogy a magán szakiskola nem lehet birtokában mindazon eszközöknek, berendezés és felszerelésnek, melylyel az államsegélylyel létesült s fennálló szakiskolák bírnak. De egyuttal dokumentálni kívánta azt is, hogy a szakképzés annyi s oly eszközeit egyesítheti a magán tanintézet, mennyit állami intézetek nem, az autonóm testületek által fenntartottak közül csakis a legjobbak bírnak.

Ha dr. Matlekovits Sándor a Dora-féle díjjal koszorúzott, klasszikus és az európai kereskedelmi szakoktatás állapotának leírásában az elsőség pálmáját egész Európában a dr. Lindwurm-féle kereskedelmi iskolánsk, (Bonn közelében,) itéli, miért ne törekedhetnek a magyar szakiskolák sorában elsőre szintén egy magánintézet?

Nemes ámbíció a közpályán működő egyének kötelessége. Csak ez vezérrelheti diadalra az eszmék szolgálatában vívott küzdelmet; ez nyitja a tehetségnek, hódít ellenállhatlan erővel és arat maradandó sikereket.

Nemes ámbíció vetette meg alapját a nagyvárad kereskedelmi felső iskola azon palotájának is, mely átvés hivatásának, ünnepélyes felavatással, tegnap lett átadva a magyar ifjuság szakszerű kiképzése, hazafias, erkölcsös és felvilágosodott nevelése reményében.

Dr. König Gyula közoktatásügyi kormánybiztos ur figyelmébe ajánljuk e sorokat és reméljük, hogy a saját erejéből ennyire megismosodott kereskedelmi felsőiskolánkat illetékes helyen pártfogásába veszi.

Tilos a fészekrakás.

Nagyvárad, febr. 29.

Valaki a hivatalnoki és tisztviselői kart s e hár rabszolgahad-nak nevezte el. Rosszul esik az elnevezés önértetes embernek, de azért be kell vallanunk, hogy eléggé találó. Nyomorúságos fizetés, hanem annál több fizikai és szellemi munka s még több függés: ez a sorsa Magyarországon a hivatalnoknak az államnál, a tisztviselőnek a közgazgatásnál.

Megkövetelik tőle a munkát s nem gondoskodnak róla, hogy szerény-tisztességesen élhessen, családot alapíthasson s anyagi gondoktól menten kötelességének lelkiismeretes buzgalommal megfeleljen.

A magasabb állások még csak vannak jutalmazva úgy az államnál, mint a törvényhatóságoknál; hanem a kisebb állások úgy egyiknél, mint másiknál nyomorúságosak.

Többször rámutattunk, hogy ennek kimaradhatatlan következménye mi szokott lenni: elébb-utóbb — sikkasztás, öngyilkosság. Az állam leg-többször úgy kárpótolhatja magát, hogy a sikkasztót bebörtönztesse, feltéve, hogy az előbb másvilágra nem szökik a földi igazságszolgáltatás keze elől.

Meg vagyunk győződve róla, hogy ha az állam, a törvényhatóságok méltányosabb díjazásban részesítenék alkalmazottjaikat, a sikkasztási esetek száma szerfölött megcsökkenne.

De nem erről akarunk beszélni, hanem azon cinikus felfogásról, melyet közelebb egy törvényeségi tárgyaláson az ügyész egész nyíltan kifejezett.

Valami Zubeck és Zsembianszky, a m. kir. postatakarékpénztár számvizsgálói ülték a vádlottak padján, több mint 30 ezer forint elsikkasztásával vádolva.

Miért sikkasztottak?

Mert nem tudtak fizetésükből kijönni, család-jokat tartani s az alkalom kínálta magát.

Egyik vádlott azon vallomással szemben, hogy két családot is kellett tartania, a kir. alügyész: Genthon Ferencz — kit Nagyváradon is sokan ismernek — azt a kijelentést tette, hogy a család-tartás nem szükséges kelléke a hivatalnoki karnak.

Az van abban mondva, hogy a hivatalnok, a tisztviselő mondjon le a családi élet gyönyörűségéről, bármint vágyik is utána; éljen hitvesi szeretet nélkül, ha tetszik hát erkölcstelen életet; ne mosolyogjon rá soha gyermek; ne édesítse meg soha édesapai öröm munkás életének nyugalmát. Az van abban mondva, hogy irtson ki szívéből minden nemesebb érzést, a páros élet utáni vágyást; az van abban mondva, hogy ne gondoljon fészekrakásra, melyre ösztönt érez magában az utolsó csúszó-mászó is.

Ismételjük: rideg felfogás ez.

Az állam a helyett, hogy saját érdekében megkönnyítene a család-alapítást; oda nyilatkozik a képviselője által, hogy a hivatalnok ne alapítson családot. Éljen családi öröme nélkül fogadókban,

W Ö R T H

A névjegy alatt pedig fehér papírlapon mesziről volt olvasható:

— Nem vagyok itthon.

Valószínűleg nem a bájos látogatónak szólott, hanem az utána következőknek, mert az ajtó zárja becsattant s elfődött mindent.

— Bement? Láttad jól? — szólalt meg a lépcsőház folyosóján egy izgatott férfihang, melyre vontatottan adta meg a választ egy mélyszéges, öblös torok.

— Ördögbe is, jól láttam, ő volt az. Milyen szerencsés fickó ez a Wörth. Pár rongyos verset irt obskúr lapokba, aig ismerik nevét s ime, a főváros leggazdagabb asszonya belé bolondul. Gazdag s aztán csinos is, mi? Vagy igen, — tette hozzá halkán, — te jobban tudod... Átkozott história, itt leselkedni a szeretődre, aki kiadta az utadat; mit csinálsz most?

Ha nem is nyújtottam volna ki a fejem az ablakon, behatolt volna a szobába az az elkeseredett, dühös, vad férfihang:

— Mit? Megölöm!

Olyan furcsán vette ki magát a kongó lépcsőházban e tragikus kijelentés, hogy elmosolyodtam. De nevetett rajta a másik is.

— Nevetséges vagy kedvesem. Először nem eresztenek be, s aztán ha botrányt csinálsz, kinevetnek. Tudod, a nevetők nem a kijátszottak részén vannak.

— Tudom, mit teszek.

— Nos?

— Ide hozom az urát.

— Ezen kellett volna kezdeni. Gyerünk hát, csináljuk meg a nagy jelenetet.

Csak az elhaló lépések zaját hallottam, s az izgatott beszéd végső töredékét:

— ... Sírn fog... szenvedni kell neki azért... boszut állok... esküszöm...

Szerettem Wörthöt, ezt a pompás bohémgyereket, a »Lipótváros költőjét«, és sajnáltam az asszonyt, kit elárul im a szeretője. Bekopogtattam a szomszédba.

Csendesen, mint a novellákban s a légyottokon szokás, nyílt meg az ajtó. Wörthnek szöke feje jelent meg ijedten. Rövidre fogtam a beszédet.

— Kedves Wörth, önnél egy asszony van... Nem indiskréció, de jó barátság szól belőlem, az asszonynak... hogy mondjam, igen, egy régi

barátja megleste jöttét s elment az urához... tudja... skandalum lesz... idehozza...

— Nyomorult, óh a nyomorult, tört ki a mögötte álló asszony, mialatt hirtelen felöltözött. Tudtam, hogy a gyáva képes mindenre... de ennyire... óh...

A »Lipótváros költője« azonban szörnyen megjédt, félt a botránytól, vagy már elég volt a viszonyból, de nagyon előzékenyen adogatta az asszonynak a felöltőt, kalapot, mint kívülről láthattam. Talán, eh, lehetséges-e, szerette, féltette?

— Édesem, maga nem kisért el, hisz' gyanuba fognának azonnal. De ön — fordult felém, ön talán lesz szives, miután tudja, hogy szeretem Wörthöt...

Csodálatosan ismerősnek tűnt föl a piros, telt arc, s ragyogó kék szemei. Ez az asszony...

Nem volt időm gondolkozni. Megcsókolta a szöke diák-gyereket, megindultan simította le haját s bezárva mondotta:

— Drága, ne féljen. Édes, nincs semmi baj. Csak maradjon itthon s várjon...

Elmosolyodtam; ez az asszony igazán könynyelmű; a veszély ott van a feje fölött s már ígér új találkát. Mikor lesz az?

Gyorsan, gyorsan. Mint a forgószél rohant le a lépcsőn, — Wörth utánunk akart jönni, de

A legjobb és legolcsóbb bevásárlási forrás, mindennemű szoba-padló és parket mázoknak, olajfestek, koci-mazak, valamint műfestékeknek és azokhoz szükséges kellékeknek **kizárólagosan egyedül**

BERKES BERTALAN

testékkereskedésében, Nagyváradon, Zöldfa-utca 33.

korcsmákban, füstös kávéházakban s vágyait elégitse ki úgy, amint lehet.

Ezt a felfogást nem osztjuk. Az állam alapja a család s a család-alapítást megnehezíteni annyi, mint az állam alkotó erejét zibbasztani.

Magyarországon sok ezerre megy föl a hivatalnokok, tisztviselők száma és ez a sok ezer hivatalnok és tisztviselő aligha lesz mind miniszteri titkár, misztéri tanácsos, vagy éppen miniszter, de azért sok közülük óhajt családot alapítani s ettől kár elriasztani még a szegényebb hivatalnokot, tisztviselőt is; tessék inkább elősegíteni őket tisztességes szándékaikban — egy kis jobb fizetéssel, amelyet úgy is olyan régen ígérgetnek, amelyet régen megérdemlettek volna már.

Márczius 15-ikének ünneplése.

Nagyvárad, márcz 1.

A mai zilált társadalmi viszonyok között, amikor a nemzetiségi, vallási, társadalmi állások, politikai meggyőződések különbözősége szétválasztja az embereket egymástól, valóban jól esik látnunk, hogy akadnak férfiak, akik keresik az alkalmat: egyetértést hozni létre a széthúzó elemek között.

Volt közölve már helyi lapjainkban, hogy néhány polgártárs azon fáradozik: mint ülünk meg Nagyváradon márczius 15-ikét, azt a napot, melyen a régi, a roskadozó Magyarország újjá született.

Márczius 15-ike valóban olyan nap, melyet a magyar nemzet minden igaz és hű fia vallásra, nemzetiségre, politikai pártállásra való tekintet nélkül szívből ünneplhet.

1848. márczius 15-én, tehát 48 évvel ezelőtt alakult át Magyarország modern állammá. Az eszmék, melyeket a haza jobbjai hangoztattak, egy vérméltú forradalom által testté váltak.

Mi volt Magyarország egy félszázad előtt? Vegyék elő a történelmet és olvassátok. Nem volt e hazában joga senkinek, csupán a nemességnek. A terheket azonban viselte a nép, a misera plebs contribuens, — mint apáink magukat ékes latin nyelven kifejezték. Magyarország közléte ennyiből állott. Aki jobbját volt, az hivatalt nem viselhetett, követnek meg nem választhaták, meggyűlésen meg nem jelenhetett, birtokot nem vásárolhatott, pört nem kezdhett.

Pedig száz emberből szegény jobbját volt legalább is kilenczven, ha ugyan nem több.

Hanem azért ennek a szegény jobbjának jó volt a munkája, jó volt a vére. Ő volt a katona késő vénségeig, vagy legalább tizenkét évig; ő fizette az adót, melyre az országnak szüksége volt;

visszarendelte s így csak hálásan megszorította kezemet s kért, vigyázzak az asszonyra — odaintett egy bérkocsit:

— Röntgen-palota.

S megigazítva kikandikáló fűrtét, mosolyogva mondta:

— Megismertem az első szóra, kedves Deér; maga azok közül való, akiket egyszer kell látni és megmaradnak emlékünknben. Nekem kedves emlékem van önörl. A jó fiuk típusa maga...

Keserűen vettem közbe:

— Ugy-e, asszonyom, akikből a Röntgenek lesznek?

Elkomorodott s gyorsan szólt:

— Szeretem a férjemet, aki derék, jó ember, előzékeny férfi, de keveset foglalkozik velem. Ah, ha este leülne mellém s beszélgetne velem komoly dolgokról; ha csak egyszer is okosan beszélne velem... De mindig, mindig bábja voltam, akit kényeztetett, de akivel, akinek lelkével keveset törődött. Én Nóra-féle jellem vagyok, meguntam a dolgot. A mi házasságunk csak konvencionális hazugság.

Hizelegve, esdően tette hozzá:

— Maga okos, maga jó, s nem ítél el engem. Segítsen most, ugy-e segít?

Könyezett és én megszántam. Kezét nyujtotta, s forrón megszorította kezemet. A vágató kocsiban különös szánalom fogott el ez asszonyi lélek iránt, aki rossz utra tévedt s keresi a rokonlelkeket, miközben mindig mélyebbre süllyed. Megcsókoltam a kezét. — Rám nézett s tekintete mutatta, hogy most azon tanakodik, ne vegyen-e be a sorozatba, később, majd egyszer...

ő csinálta az utat, amelyen vámot fizetett; ő dolgozott a földes urnak ingyen hetenkint két napot.

Ilyen volt egy félszázaddal ezelőtt Magyarország társadalmi. Nehány ezer kiváltságos ur uralkodott több millió szolgál felett. Amazoké volt minden jog, emezeké minden kötelesség.

Ezt a régi Magyarországot alakította át néhány nap alatt — munkáltak ugyan már az átalakuláson lánglelkű férfiak évekkel előbb — a kor szelleme modern állammá, midőn Pozsonyban az országgyűlés, Pesten pedig az utca ledobta a jármót a nép nyakáról és kimondotta a köztelhervelést, szabaddá tette a sajtót stb.

Felséges átalakulás volt ez! Felséges volt azért, mert az ország nemessége önként mondott le kiváltságairól, önként osztotta meg jogait a néppel. Olyan momentum, mely büszkeséggel töltheti el keblünket, ha visszagondolunk rá. A magyar nemesség igazán nem esen viselkedett s mintegy a jövőbe érzett, látott. Alig fél millió kiváltságos helyett 15 millió főből álló polgárságé volt Magyarország, mely így a rákövetkezett nehéz napokat is túl tudta élni...

Legyen hát ünnep nap márczius 15-ike mindnyájunknak nemzetiségi, felekezeti és politikai párt színezet nélkül. Dobbanjon össze e napon a magyar nemzet minden fiának szíve a kölesönös egyetértésben, hazaszeretben, alkotmány és király iránti hűségben.

A mostani zilált társadalmi viszonyok között keressük az alkalmat, hogy egygyé forjünk, hogy a béke, egyetértés feltételeit megtaláljuk.

Márczius 15-ike egy olyan nap, mely erre alkalmas.

Csak helyeselni tudjuk tehát azon férfiak buzgalmát, akik e nap együttes megünneplése ügyében fáradoznak.

Kívánjuk a sikert!

R. M.

A „Nép-kert.“

Nagyvárad, márcz 1.

Egy pár sort olvashattunk már róla. Talán épen ezért kell attól félni, hogy ez a »belovagolt eszme« egyszer csak megvalósul!

A képvisárlási viták alkalmával mondotta el Magyarország zseniális, volt pénzügyminisztere: Wekerle Sándor ur, hogy az ember idejében mondja el a szükséges mondani valókat stb. mert azután panaszkodni sincs joga!

Ilyen jogon emelek én most szót, ha bár hiszem, hogy az lesz a sorsom, a mi volt amaz »egy emberé« ki a hazájába nyomuló ellenséget egy maga támadta meg.

Nem volt idő a gondolkozásra. Megállottunk a Röntgen-palota előtt, mely a külföld építészeinek véleménye szerint is a modern épületek fejedelme volt.

Ott már állott egy bérkocsi. Röntgenné ideges ijedtséggel mutatott rá:

— Megérkeztek s talán most végzik be hitvány munkájukat.

Szorongó aggodalommal mentünk fel a lépcsőzeten, kettőt is átlépve egyszerre. A ház urnője beszélt az ajtón:

— Miska! — melyre egy szolgálélek jelent meg.

— Itt van a férjem?

— A nagyságos ur most tanácskozik az igazgatósággal.

— Látogatók vannak?

— Sokan. Most is jött két fiatal ur. Az egyik: Szentkláray Jenő ur sürgősen beszélni akar a nagyságos urral, de nem ereszthetem be, mert ki van adva, hogy míg az igazgató urak itt vannak, a nagyságos ur nem fogad...

Eleget tudunk, de a veszély nagyobb lett. Míg a folyosón keresztül haladtunk, Röntgenné röviden jellemezte a helyzetet:

— Most nem beszélhet vele, s így van időm cselekedni. Valamit kell tenni, mert Szentkláray képes reggelig várni, hogy a férjem fülébe sughassa rágalmait. Maga tehetne valamit...

Furcsa dolog, de úgy volt, hogy Wörth, a kis szőke fiu odahaza kényelmesen várta a megoldást s én, kit a vak sors egy házba vetett vele, segíték most kirántani Röntgenné a hinárból. Csak annyi időt adott, hogy a félhomályos sárga szal-

Leütötték! Szétverték, s azzal ment az ellenség, győzve lármázva tovább!

Olyan szépen halad, a »szabadság« „egyenlőség“ és a »testvériség« jelszava Nagyváradon, hogy a mások kicserinylése, lenézése, szinte sporttá lett.

Az egy foglalkozás, vagy hivatal körébe eső egyének kézzel, lábbal dolgozva törekednek annak kimutatására, hogy *ők* az emberi társadalomból is — kimagaslának, annál inkább társaik közül.

Ott, a hol ily gondolatmenet képes száguldozni, igen kétes jövőt ígér oly mozgalom, mely a Népet akarja — boldogítani.

Annak a Népek nem sétatérre, hanem a mindennapi élet legégetőbb szükségleteire van legelső sorban szüksége.

Nem azt óhajtja Nagyvárad Népe, hogy számára sétatányokat készítsünk, hanem azt, hogy a mindennapi ebédjéhez szükséges hagymát, zellert, tököt, kalarábét, minél olcsóbban vehesse meg a piacon.

A Rhédey-kert környékén elterülő földeket, meg azt az utált és áldott Peczét a mindenható Isten jósága, egyenesen, és kizárólagosan a konyhai vetemények termesztésére adományozta, teremtette.

És ime előlül egy hangulat, a melyik azt mondja, hogy abból a területből csak azért is Népkert-et kell készíteni.

Ha olyan volna a nagyváradai élet, mint a minő Stájer, Krajna, Karinthia, Tiroi egész területén, hol a nép délutánoként a zöldbe siet, akkor még volna értelme az ilyen, közjóra törekvő buzgalomnak. — Ámde nálunk a leg-lealázóbb gyanu szaladgálja körül azt a családanyát, a ki efféle zöldbe menetelre rászánja magát. Ha pedig ezt nem egyedül, de egész családja körében teszi meg, körül szaladgálja az a másik kérdés, hogy: hát ezeknek miért van idejük a kirándulásra? meg az a fagy-lalozás, — miből telik?

Én emlékszem rá, hogy a Széchenyi-tér csak úgy hemzsegett egy időben a sétálókról. És magam is bejöttem a mozgalmat meg-megnézni a Csillagvárosról.

Egyszer csak feltámadt a társadalmi jóakarát, hogy e térséget megrenoválja.

Ugy elpusztult a megrenovált sétányról a közönség, mintha betegséget sugárzana ott minden bokor.

Debreczenben van egy Népkert, s ki van belőle zárva a — nép!

Nézze meg télen, nyáron, a ki Debreczenbe megy, ott van ez a kert közvetlen közelben az államvasuti indóház mellett.

*

De van e kérdésnek egy másik oldala is. Hát a városliget kavicsos talaján mit csináljunk?

Kiadjuk talán a bolgároknak, hogy termeljenek a föld középpontjáig terjedő kavicsrétegen zellert, retket, ugorkát?

Micsoda különbség ez a két hely! Az egyik hegy és víz között, egészséges tiszta talajon; a

lonban letehettem felöltömet s köszönhettem Röntgen Ellának, ki a szomszéd szobából bekukkant s rögtön visszahúzódott, már kiadta a szerepet.

— Átmegeg az elfogadó szobába s beszél azzal a nyomoruittal, esetleg provokálhatja is, no, érettem. Meg kell akadályozni minden áron a botrányt.

Nem lehetett. Mire a folyosón félig repülve a szokatlan helyzet izgatottságától, mely engem csöndes lakásomból e magas ívezetű palotába szólított, beléptem a terembe, a himlőhelyes, kissé kötekedő kinézésű Szentkláray épen egy levelet adott át a szolgának, ki azzal befele indult.

Sokan várakoztak a forró levegőjű teremben, vagy nekem lett egyszerre szokatlan melegem. A közlegő s kitörő botrányt érezve, nem tudom, de mérsékelnem kellett magamat, mert elborított a tűz.

Visszaszólitottam a szolgát, ki először szabadkozott, hogy beviszi a levelet. A veríték csöpögött homlokomról. Ismételtlen szóltam:

Kérem, ne vigye be.

Bámulva nézett rám szúrós szemeivel Szentkláray. Gyorsan odahajoltam mellé:

— Uram, Deér Miklós vagyok. Nem mondhatok el mindent, de kérem, ne csináljon botrányt. Beszéljünk meg előbb a dolgot, mert a mit ön akar tenni...

— Ez érdekes, — pattant fel Szentkláray, ez nem rossz. Honnan ismer ön engem s mit akar? Az a levél üzleti levél s nekem semmi közöm ön-höz... Vigye be a levelet gyorsan.

Kábultan támolyogtam ki a tereméből, melynek kíváncsi közönsége suttogva nézte a jelenetet. Benyitottam.

világ vére, ere a vasut mentén, szőlőhegyek, tehát távolabb eső kirándulások kezdetén.

Pecze mellett; egy felől a himlő kórház, másfelől a temető, harmadik felől olyan „intézetek“ szomszédságában van a másik, melyek egyike, vagy másika egymagában elég arra, hogy a társadalom ott időzésének nap mint nap mellett utját állja.

Hát hiszen husz év óta nézem én magam is ennek a helynek a vergődését.

Még én láttam azt a D ü b ö g ő t, a melyikben Nagyvárad ugyancsak ur társadalmát tartotta hetenként rendezett táncmulatságait. A dübögő elkorhadt, „lövész királyok“ következtek sorba. Selnár — igen szép összegért — mutatta meg, miként lehet kipusztítani a meszeli kor legszebb fajt. Jöttek sorba a biciklis urak. Biciklizett még a rendőrhajdu is, a ki „avantü“-zta a — Népet!

Most azután olyan az a kert, mint a bársonyruhába öltözött ur, a ki batáron indult utra és a — sárba dült.

Ha nem volna két fűdők, nyaralókban már is bővelkedő szőlőhegyünk; néha-néha szépen látogatott Schlauch-terünk; soha nem látogatott Séchenyi-terünk; rongálásnak készült Országut-tutczai sétányunk; körös-parti korzónk, s végül Városligete-ünk, hát természetesen találunk, ha „közegészségi szempont“ból is, a város hírnevéért is, sétatérrel gondoskodunk a — Népek! De mikor dübög nálunk a fenyő-láz, dacára hogy kísérletet tettünk ledugtatni a fákat a csónyfákkal, s tudományosan átültetett fenyőkkel, s mind a két módszerrel egyformán pusztult a fenyő: bizony-bizony kár lesz elfoglalni Nagyvárad határából azt a tiz hold földet, mely Kispacszunk „aranykertje“, mely nélkül a Nép naponta egy krajczárral fogja drágában fizetni a — karalábát.

Hát mi ez? Csekélység! Legfeljebb csak három forint adó, minden egyes családnak.

Rátkay József.

A Wöber-féle éttermet
az előnyösen ismert főpincér:
ROSNER PALI
vette át.
Kifünő ételek, italok, előzékeny kiszolgálás.
A vasut mellett.

Irodalom.

A munkás-kérdésről.

— Egy felolvasás. —

Dr. Vucskics Gyula, nagyváradai theol. tanár, a „Tiszántul“ főmunkatársa „Munkabér és sztrájk“ cím alatt pár héttel ezelőtt a budapesti kath. legény-

— El van veszve minden. Levelet irt s be- küldte. Nem akadályozhattam meg. A botrány elkerülhetetlen... Szentkláray elszánt...

A mohó kíváncsisággal várakozó asszonyt le- sujtotta a hír, de egy pillanat alatt készen volt a teendővel, mert gyorsan megindult a függönyös ajtó felé:

— Várjon rám, már tudom, mit kell tennem. Aggódva néztem rá, úgy látszik, meg akart nyugtatni, mert hozzátette:

— Megyek a férjemhez.

Az ajtó bezárult mögötte s én félig kimerülve az izgalmaktól állottam ott, mikor egyszerre két forró kéz simúlt kezembe s a Röntgen Ella mély zöngés hangja fülembé sügta:

— Menjünk utána.

Mig keresztül hatoltunk a közbeeső termeken, rapszodikusán, szaggatottan közölte velem, hogy így megy ez mindig, örökös félelemben él, de nem mer szólani... most megint amiatt a haszontalan Wörth miatt tesz örültségeket...

Megállottunk a függöny mögött, mely a esalád szobáit az igazgatótól elválasztotta, s megnyitottuk az imént becsapott ajtót csöndesen; szí- vünk hallhatóan dobogott s a lélekzet megfult bennünk; az ájulás környékezett...

Odabenn halk beszélgetés folyt, melyből Rönt- genné ideges nevetése hallatszott ki. Egyszer a szolgál hangját hallottuk:

— Nagyságos úr, egy sürgős levél Szentklá- ray úrtól. Aztán egy nyugodt hang, a Röntgené szólt:

— Tedd le, nem érek most rá. Te is édesem hagyj magunkra...

egyfelben nagy tetszéssel találkozott felolvasást tartott, melynek szövegét a helybeli Szent-László-nyomda rész- vénytársaság csinos kiadásában megjelentette a nagy- váradai könyvpiaczon.

A szerző neve is elég garancia ugyan arra, hogy a társadalmi kérdésekkel foglalkozó olvasó község figyelme a füzetre irányuljon, miadammellé helyének valóban tartják a vele való bővebb foglalkozást már csak azért is, mert dr. Vucskics nemcsak újságíró, de pap is, akinek álláspontja ebben a kérdésben ennél fogva kétszeresen érdekes.

A kis füzetet olvasva, magunk előtt látjuk a sza- badon gondolkodó, csupasziv zszurnalisztát, aki igen ügyesen használja fel a sok tudással czíalt tekintélyes forrásokat, melyek az államokat karhooztaják a már Magyarországon is fenyegető munkaskérdésért, de ugyanakkor, midőn a hírlapíró ragad tollat munkás felebarátainak jóvoltáért, meggyilatkozik a nemes szívi pap is: tanít türelme-re, jogérte-re, igazságra, okos küzdelemre, előhaladásra.

Ezen nemes törekvésében — amit különben kath. paptól rossz néven venni nem lehet, sőt elismeréssel kell adózni érte — legyőzi a hírlapíró a pap...

Dr. Vucskics a munkásjog meg- alkotásától, de főképen csak a tár- sadalom keresztény szemlé- meg- újulásától várja a baj orvoslását.

A füzet 15 kr-ért kapható szerzőnél Nagyváradon. Ajánljuk a munkaadók és munkások pártfogásába, akik különösen sok megszívlelésre méltó tanácsokat találnak a kis munkában.

Hachette almanach.

A „Hé Fői Értésítő“ számára írta **Perényi Kelemen.**

Liebig név alatt ismeri a párisi ember az évek hosszú sora óta Párisban megjelenő „Almanach Hachette“-t, „Liebig“-nek azért nevezik, mert tartalma oly bő és általános, mint a híres tudós munkái és ta- lálmányai. Ha valaha, akkor a „Hachette és társa“ ki- adásában most megjelent munka érdemli meg ezt az elnevezést, mert az valóságos encyclopédia en miniature. Tizenhat részből áll az egész, elég vaskos köny- veskö és mindent tartalmaz, a mit a modern ember- nek néha emlékezetbe hozni szükséges, vagy tanácsos volna.

A szokásos kalendáriumot pótló rész rendkívül szépen és gyakorlati szempontból igen jól van össze- állítva, aztán jön egy kis történelmi vázlat, statisztika, világegyetem, földrajz, térképek, szépművészet, házasa- g, illedelm, pénz, ipar, közönséges tudományok, jog, gazdaság, játékok és sport, utazások stb. szóval kép- viselve van minden hosszabb vagy rövidebb terjedé- lemben.

Emellett sok, igen sikerült illusztráció és min- den oldalon egy jó közmondás fűszerezi a kiadást.

Egyik helyen az „igazi“ kínai Li-Hu-Poe ur mondja el, hogy miért szenvedett China vereséget. Az ellenkező oldalon egy „igazi“ japán Motyosi-Saizan ur fejtegeti, hogy miért győzedelmeskedett Japan China fölött.

Eredeti módon van illusztrálva a világ lakosságá- nak felekezet szerint való áttekintése. Konfuczius jár

— Szentkláray ír? Mit akar oly sürgősen? Olvasd el...

Ha kíváncsi vagy, ime... A feltört bori- ték papírjának zörgése hallatszott, mint mikor va- laki lázasan bont szét egy levelet, aztán egy mélt- tatlanokdó felkiáltás.

— Ah, ez sok, ez gyalázat...

— Mi az, mi az? riadtak fel a jelenlevők, s mig egy része az asszony segítségére sietett, akik körülvették, másik része a földre esett levelet ke- reste. Egyik fennhangon kezdte olvasni.

— Uram! Ha nem akarja, hogy nyilvánosan szemébe mondjam: a felesége megcsalja önt...

Itt elakadt a felolvasó hangja, de Röntgen re- kedt kiáltására: olvasd! tovább folytatta:

— úgy otthagyja egyéb dolgát, mert első az ön becsülete, s e levél irójával elmegy a bűnös találkozásra, ahol felesége e pillanatban szarvakat rak az ön fejére egy éretlen fickóval.

Hangtalan némaság támadt a teremben.

A váratlan s irtóztatos jelenetre mindenki- ben megfagyott a vér. Csak Röntgen nyerte vissza ismert hidegvérét. Beszólította a szolgát.

— Szentkláray urat kéretem!

Egy pillanat múlva a siker reményében s bosz- szuja hevétől lihegő Szentkláray ott állt a terem ajtajában.

— Szentkláray úr, kezdé Röntgen nyomott hangon, igazé, amit ön irt!

— Igaz, válaszolt az rá gyorsan.

— Igaz az, hogy a feleségem most is légy- otton van?

— Meggyőződhetik róla...

Heves kiáltás reszkettette meg a levegőt.

elől, utána jön a keresztyének feje, brahmanizmus, mohammedán, bouddha hive, protestáns, fetichizmus imádója, görög keleti és végül a zsidó vallás mint egy pontocska zárja be a sorozatot.

Még eredetibb az államok tartozási terhének kép- leges bemutatása és összehasonlítása. Az egyes alakok a lakosság számával vannak arányban. Az óriási orosz egy kis szánkót huz maga után könnyedén, a melyen két zsákban az ő államterhe fekszik (104 frank fejen- kint).

Nem kisebb Jonathan, aki csak úgy játszva fujja a szappanbuborékokat, mely fejenként 100 frank adósságot képvisel. Az athléta alakú, nagy lábú, pipás „deutscher Michel“ csak egy kis gyűrűcskével (40 frank fejenként) játszik, mellette egy jól kifjldött magyar nehez, nagy bóröndöt (375 frank fejenként) czipel a hátán, John Bull 500 frankos golyóval játszik, a jól megtermett francia pedig egy kezzel könnyen dobálózik fejenként 854 frankot tevő államadósságával, az orosz (400 frk) alig bírja a nagy zsákot, a spanyol majdnem összeroka- d a nagy g-renda (400 frk) alatt, a purtogali plane az óriási kódarab alatt (615 frank fejenként) ege- sen el van tometve, a belga kalapácsot tart kezé- ben és alig erzi a 350 frankot és a svájci — miként Tell Vilmos — az ő államadósságát (25 frank fejen- ként) lelövi egy cölöpről.

Foglalkozik az almanach Madagascar, China, Ja- pan belügyi viszonyaival és az utóbbi háboru érdekes történetét adja illusztrációkkal bővíve.

Természetesen Franciaorságnak a legtöbb hely van szentelve, de dacára ennek, az élelmes kiadó nem felejtett el semmit, ami az általános érdeklődést fel- költetheti, még a tyukokról, kutyákról is van mit mon- dani, amellett a vadászat, pisztolylövöldözés, házi sze- rek, vivás, kerékpározás, evezés, lawn-tennis, higiena, fenyképzés, utazás stb. stb. ismertetésére is bő helyet szánt, sőt a megboldogult Knigge apó klasszikus előírásai is fel vannak melegítve.

Legerdekesebb azonban az ajándékok sorozata, melyhez jogot formál az „Almanach“ minden vevője.

1. Ingyen lefenyképezik.
2. Kap egy itató papir-lapot;
3. Hat drb színházi jegyet;
4. Öt drb bons-t, melyekkel két párisi üzletben olcsón vásárlásokat eszközölhet;
5. Egy sajtóságos pályázatnál részvételre feljogo- sítatik;

Rádásul:

7. Egy graphologia képet;
8. „Mode pratique“ négy példányát;
10. „Journal de jeunesse“ négy példányát;
11. Egy térképet.
Mein Liebchen was willst du noch mehr?!

Ajánlat a milleniumra.

— Ujabb tervezetés. —

Nagyvárad, márcz. 1.

Nemrégén történt utazásom alkalmával egyik szomszédvárosban találkoztam régi kebelbarátom- mal V. urral, kivel csakhamar Nagyvárad-átornak fejlődésére és haladására üritettük poharunkat.

— Szentkláray, ön hazudik, gazúl rágalmaz! Ime itt a feleségem. Dobjátok ki a nyomorultat! Irtóztatos zaj támadt erre, s mire magamhoz tértem, egyedül voltam. Az ajtó megnyílt, s mint a színésznő, ki hatásosan végezte szerepét, diadal- masan jelent meg abban Röntgenné.

— Diadal, barátom, diadal, mehetünk...

Ránéztem, bambán.

— Nos, a szegény fiú vár reám.

Nagyon együgyü arcot vághattam, mert Röntgenné elnevette magát:

— Kis ártatlan, beh jó fiu maga... de menjünk...

Magára vette bársony felöltőjét s én kábul- tan követtem, amint előttem ment ringó léptekkel az erős, bájos asszony, egy démon mosolyával duz- zadó piros ajkain...

Megerkeztünk. Az asszony fölcsietett a lépcsőn s be akart nyitni az ajtón. De az nem nyílt meg. Dühösen rázta meg a sárgaréz-kilincset, remegve és izgatottan... Azonban sápadt arczába csak a fehér papirlapon gúnyosan nevető betük szölot- tak be:

— Nem vagyok itthon. Nem va- gyok itthon...

Bizony, sajnálom kegyedet, szépséges asszo- nyom, nagyon sajnálom, mert a legkegyetlenebb megaláztatás érte önt akkor, midőn a kivívott dia- dal után „Lipótváros szöke költője“, a kis Wörth a légyott elől, ne haragudjék, ha kimondom, de úgy történt, hogy — megszökött... biz' meg- szökött...

Sok mindenről beszélgettünk pro és contra, sok mindent megvitatunk. Barátom nem győzte a kérdésközlést és én pedig a feleletet. Megvan-e már az új városháza, ott van-e még a Szt.-László templom a kispiacson, van-e már a városnak közcsatornája, szaporodtak-e az egyletek stb.

Igyekeztem is neki megfelelni úgy mint az egy bennszülött nagyváradiól kitelik. Büszkén hivatkozom haladásunkra, arra, hogy a kispiac is, meg a nagypiac is rendezve van, új realiskolánk, muzeumunk kész, városházánk, színházunk épül, a városi hivatalnokok fizetéseit is emelni fogják, úgy hogy nem igen illet meg minket a régi titulus, hogy a »csupán a tervezgetések városa« vagyunk.

A millenium alkalmából országsszerte folynak az előkészületek, a mi lapjaink is sorra hozzák, hogy mit csinál Körös, Kecskemét, Debreczen, Kolozsvár, de hogy mit tesz, hogy egyáltalában fog-e valamit tenni Nagyvárad a sablon szerű »ünnepélyes közgyűlésen« kívül, arról mélyen hallgat a krónika és az újságok. Pedig ha akar valamit tenni, hát a tervezgetésnek itt volna az ideje.

Avval, hogy milleniumi képet festetünk, mely a milleniumra úgy sem lesz kész, hogy lesz talán milleniumi közgyűlés, hogy talán a milleniumi banderiumban képviselni fogja városunkat valaki, nem tudtam teljesen lekenyerezni barátomat, mert azt kérdezte, hogy hát minő maradandó emléket létesít a város — a többi városok mintájára, a haza ezer éves fennállásának emlék- és örömmünnepe alkalmából.

Erre én azt mondtam, amint egy jó váradihoz illik, hogy hát nem szaladt még el a világ, van még arra idő, hogy valami történni fog, az »több mint bizonyos«, mert — a szegénység nem lévén vétek — nem igen hajigálódunk az ezresekkel, mint Szeged vagy Debreczen, no de a kölcsön-pénznek, meg a hitelnek is kell, hogy határa legyen.

Ez már hatott, de, hogy a kecske is jól lakják és a káposztából is maradjon, az eddigi sok tervezgetéshez csatolt ő egy újat, mely míg egyrészt megfelelő és méltó módon fogná — többek között — az utódokat a Milleniumra emlékeztetni, másrészt pedig nem igen nagy anyagi megterhelést jelent volna maga után.

Városunk az utóbbi 20—25 évben egészen megifjodott, szellemileg és anyagilag a fejlődés dicső útjára lépett, a kolonczokat egyenként rázza le magáról, melyek haladásában gátolják, s mégis némely tekintetben az ódság, a kopott régiségtől és értelmetlenségtől szinte büzlük egyik, másik helyen.

Azon üdvös intézkedések után, melyeket városunk vezérferfi néhány év óta szakadatlan egymásutánban a város beosztása, közigazgatása, egészségügye, körrendszere, és közművelődése tekintetében elismerésre méltó buzgalommal tettek, menjenek tovább, s az in t é z k e d é s e k viseljék magukon a »millenium« bélyegét.

Igy első sorban a városrészek beosztását vegyük. Valaha volt annak értelme, hogy Újváros, Katonaváros, Csillagváros, Rét, Gilányi stb. léteztek, ma, azt hiszem, egy modern városban sem létezik már a falusi elnevezés.

Szakítsunk a hagyományynal s a Millenium alkalmából nevezzük el városrészeinket (újabb és megfelelő beosztás megállapítása után) pl. Ferencváros, Józsefváros, Erzsébetváros, Rudolfváros no meg Terézvárosnak. Hogy miért és kiket tisztelnék meg e nevekkkel, azt magyarázatni feleslegesnek tartom.

Nagyon sok utcánknak olyan özőnvíz előtti, értelmetlen neve van (soknak meg éppen nincs is) minőket csak Nagyváradon találhatni.

Azt hiszem, hogy a Millenium alkalmából lehetne ezt is egy kis revízió alá venni, és felső Pecze, alsó Pecze, Kis-Pecze, Nagy-Pecze, Perczes, ör, Hármás, Kőfaragó, Új-Sor, Halász, Varju, Görbe, Széles, Hosszu, Széna, Gólya, Zár, Czinege, Hattyu stb. stb. utcák helyett, megfelelő modern, de egyszerű, közte a Milleniumra és történelmünkre emlékeztető neveket adni, így pl. Arpád, alkotmányos, Millenium, Szabadság, Király, Géza, Lajos, Mátyás-utca vagy tér.

Ad vocem tér. Szt.-László és a Nagy-Piac téren kívül alig van tér elnevezésünk, holott számos terünk van melyet vagy pocsolyásnak, vagy rétnak, vagy disznóvásárnak, (commendáns (?) -nak neveznek. Eltekintve, attól, hogy e helyeknek is megfelelő neveket adhatnánk, mert pl. a Nagy-Vásártér sem az, a rétnél vagy pocsolyásnak, újabb »tér« elnevezéseket létesíthetnénk. Így pl. többek között Perczesutca végén a leendő új patika előtt, Koronautca végén Kis-Kut utca felől, szö-

val, mindazon helyeken, hol több utca egy szélesebb területre fut össze.

Magától értetődnek, hogy a város részeinek és utcáinak elnevezését megfelelő táblák kiszegésével kellene közhírré tenni, mert van most is olyan utcánk, melyet a hatóság is, meg a közönség is másképp nevez, mivel kimondták, hogy ennek az utcának ezentul ez a neve, de táblát nem szegették ki. Az új táblákon az utca neve előtt (fővárosi módra) a városrészt számjelzés által kellene kitüntetni.

A városrészek új beosztását már említettem, nem is akarok arra szót vesztegetni, mennyire helytelen és elavult már a jelenlegi beosztás.

Egyelőre azonban legyen elég ennyi, csak az érdekelt körök figyelmét akartam ezen sorokkal felhívni, szóljanak hozzá a Tanácsbeliek, meg a Régészeti és Szépművészeti egyesület, mert főczél itt is városunk modernné tétele, bensőség és külsőség, és hogy ez által is a régi, és ósdi elnevezéseket mielőbb ohahelyezhessük a . . . lomtárba.

G . . . rd.

NEULÄNDER és WEISZ
férfi-szabók
Nagyvárad, Zöldfa-u., Glücksmann Ármín üzletével szemben.
Tavaszi idényre legújabb bel- és külföldi
ruhászöveteink
megérkeztek. Legújabb divatu szabászat, olcsó és izléses kiállításról elismert szolid és jó hirtelünk kellő biztosítékot nyújt.

Heti sakk szemle.

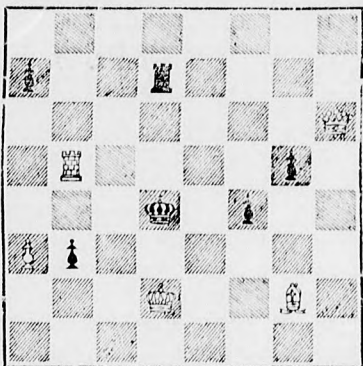
— Rovatvezető: **Gesztesi Ödön.** —

10. feladvány

Rottenberg Bélától

Nagybicskereken

a b c d e f g h

Világos

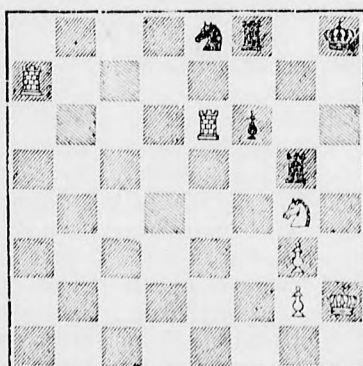
i dul s a 2-ik lépésre mattot ad.

8. végjáték.

Hadállás sötét 38-ik lépése (B b5-g5) után.

Sötét: **Englisch B.**

a b c d e f g h

Világos: **Bird H. E.**

E végállás az 1883-iki londoni mesterversenyből való. A játék e ponttól kezdve rendkívül érdekes s a következők meglepő módon fejeződött be.

39. B e6 : e8! B g5-h5+!

Ha sötét üti a bástyát, akkor világos következőképp nyer: 40. H g4 : f6. B g5-g7 (a fenyegető matt fedezésére) 41. B a7 : g7, K h8 : g7, 42. H f6 : e8+ stb.

40. K h2-g1

B f8 : e8

41. H g4 : f6

B h5-h1+

42. K g1 : h1

B e8 : e1+

43. K h1-h2

B e1-h1+!

44. K h2-h1

Sötét patt.

18. játszma.

Játszották a „Budapesti Sakkszemle“ távízeneti versenyén.

Olasz játék.

Világos:

Dr. Kanyurszky György

Budapest.

Sötét:

Mayer György

Temesvárott.

1. e2-e4

e7-e5

2. H g1-f3

H b8-c6

3. F f1-c4

F f8-c5

4. c2-c3

H g8-f6

5. d2-d4

e5 : d4

6. e4-e5

d7-d5

7. F c4-b5

H f6-d4

8. c3 : d4

F c5-b6

9. 0-0

0-0

10. h2-h3

f7-f6

11. F b5 : c6

b7 : c6

12. H b1-c3

F c8-a6

13. B f1-e1

f6 : e5

14. H c3 : e4

d5 : e4

15. B e1 : e4

e5 : d4

16. H f3-g5

F a6-e4

17. V d1-e2

F c4-d5

18. B e4-e6

d4-d3

19. V e2 : d3

V d8 : g5!!

Kitünő vezéraldozat, mely azonnal eldönti a játszmát. Világos most tulnyomó ereje dacára szanandó helyzetbe jut.

20. F c1 : g5

B f8 : f2

21. B e6-e3

B f2 : g2+

21. F g5-e3 nem használ. B f2 : g2+ 22. K g1-f1 B a8-f8+ 23. K f1-e1, F b6-a5+ 24. K e1-d1, F d5 : e6 miatt, melyre sötét nyer.

22. K g1-f1

B a8-f8+

22. K f1-e1

B g2 : g5

Világos föladja.

E játszmát sötét kifogástalan correctséggel s emellett eleganciával játszotta végig. Mayer György különben hazánk egyik legerősebb sakkistája.

19. játszma.

Nürnberg, 1894. február 9.

Endes huszárcsel.

Világos:

Dr. Tarrasch.

Sötét:

Hirschler.

1. e2-e4

e7-e5

2. f2-f4

e5 : f4

3. H g1-f3

g7-g5

4. h2-h4

g5-g4

5. H f3-e5

d7-d6

6. H e5 : f7

K e8 : f7

7. F f1-c4+

K f7-g6

8. d2-d4

F f8-e7

9. F c1 : f4

H g8-f6

10. h4-h5+

K g6-g7

11. H b1-c3

H b8-c6

12. e4-e5

d6 : e5

13. h5-h6+

K g7-f8

14. d4 : e5

V d8 : d1+

15. B a1 : d1

H f6-d7

16. 0-0

K f8-e8

17. H e3-d5

F e7-e5+

18. K g1-h1

F c5-b6

19. e5-e6

H d7-e5

20. H d5-f6+

K e8-e7

21. F f4-g5

H e5 : e4

22. H f6 : g4+

K e7-e8

23. H g4-f6+

K e8-e7

24. H f7-g8+*)

K e7-e8

*) Mesteri befejezés.

25. B d1-d8+!!

H e6 : d8

26. B f1-f8+!!

K e8 : f8

27. e6-e7+

Sötét föladja.

8. feladvány megfejtése.

1. B b7-b3 matt 3 változatban.

Sakkhírek.

A Lasker-Steinitz-féle matche ismeretlen okok miatt szeptemberre halasztatott el. Pedig a matchehez szükséges összeg már együtt volna. Különben a hastingsi sakkör is óhajtaná a két mester között újabb küzdelmet rendezni s a győzőnek 100 font sterling, a vesztesnek pedig 50 font sterlinget ajánlott föl. A mesterek még nem nyilatkoztak. Steinitz most Oroszországban időzik s nem is távozik el onnan ez év végéig. A szentpétervári verseny után Rigába utazott, hova az ottani sakkör hívta meg s hol 30 játszmát vezetett egyszerre, természetesen gyengébb játékok ellen. Az eredmény fényes volt, a mennyiben 29 játszmát megnyert s egy remis lett. Jelenleg Moszkvában időzik s onnan Rostowba

megy a Don mellett, hol Schiffrs, kiváló orosz mesterrel fog matchet játszani s nem Charkowban, mint az eleinte tervezve volt.

Hasonló fényes eredményt ért el Lasker is, ki Moszkvában 26 játszmát vezetett egyidejűleg, melyből 23-at megnyert, 1-et veszített és 2 remis lett.

Szóval Oroszország most a sakkjáték Eldorádója. A legutóbbi nagyverseny, Steinitz és Lasker e két kiváló mester szereplése, mind azt bizonyítja, hogy Oroszország sakkviszonya rendkívül kifejlődött s méltán sorakozik a németeké mellé.

London és Északamerika közt érdekes távizeneti verseny van készülöben. Mindkét részről a legerősebb játékok szállanak sorompóba és pedig angol részről: Blackburne, Bird, Burn, Tinsley, Atkins, E. M. Jackson, D. J. Mills és dr. Smith, az amerikaiak részéről pedig Pillsbury, Showalter, Hodges, Hymes, Barry, Delmar, Teed és Burille.

A „Hétfői Értésítő“ Londonban. Sakkrovatunkat azon kiünnepelés érté hogy a „Chess Monthly“ e tekintélyes angol sakklap cserepéldányba lépett velünk. (Januári számában hozott felismerő sorral lapunk más helyén, a hírek közt olvashatók.) Londonban ugyan nem sokat értenek magyarul, tekintve azonban az angol nemzet előzékenységét, a sakkjáték internacionális voltát, továbbá azt, hogy a lap szerkesztője Hoffer, magyar származású ember, nem csodálhatjuk, hogy a világhírű lap szívesen cserél a szerény magyar ujsággal.

Üzenetek:

Chess Monthly London. Received with thanks. Ch. R. Budapest. Hol kéne az ígért játszmák? N. A. ur is nehezelt, hogy levelére még nem válaszolt. K. J. A. Törösvár B. küldeményét köszönettel vettük.

Uj ékszer-üzlet a Fő-utcán

Weisz Ignác és fia cég

üzlethelyiséget változtatott.

Kitűnő órák, ékszerek és drágakövek raktára

a Bertsey-féle üzlethelyiségben a Fő-utcán.

Az üzlet február hó 16-án nyílt meg.

A legszolidabb árak és előzékeny kiszolgálás.

Felelős szerkesztő és lapfőlapjados: Sarkadi Ignác. Főmunkatárs: Rác Mihály.

Gazdálkodók, vendéglősök, szatócsok és kimérők

szíves figyelmébe!

Van szerencsém értesíteni, hogy a már 12 év óta fennálló rum- és likör-gyáramat f. évi márczius 1-től

szesz- és pálinka-nagykereskedéssel

kibővíttem.

A pénzügyigazgatóságtól nyert engedély folytán abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy 100 literen felüli mennyiséget — tetszés szerint összeállítva, szesz-, közönséges- és gyümölcs-pálinka, — ugyszintén mindenféle szesz-különlegességekből,

regale és fogyasztási adómentesen

a legjutányosabb napi árban kiszolgáltathatok.

Raktáram: Szent-László-tér (Zsiga-fundatio épület 250. sz. Iroda: Kert-utca sarkán.)

Tisztelettel

Weisz Náthán.

Telefon-összeköttetés!

ROTH H. ÁRMIN férfi-szabó üzlete.

Van szerencsém a t. közönség becses tudomására hozni, hogy Sz. László-téren, a Nagyváradi Takarékpénztár épületében egy a mai kornak megfelelő

férfi-szabó üzletet

rendeztem be, s azt a legújabb divatu s csakis kiváló minőségű szövetekkel szereltem fel.

Külföldi és hazai elsőrangú szabó-üzletekben szerzett tapasztalataim képesítenek arra, hogy a legkényesebb igényeknek megfeleljek.

Pontos kiszolgálás, lehető jutányos árak lesznek főbb irányelveim, hogy t. megrendelőim megrendelését kiérdemeljem.

B. pártfogásukat kérve, vagyok

tisztelettel

ROTH H. ÁRMIN.

Uj férfi-szabó üzlet a Szent-László-téren.

Első n.-váradai műszaki szappangyár.

Palkovics Fülöp és Társa N.-Várad.

Gyártélp: Rózsa-utca 100/2. a tűzoltó lakányával szemben.

Iroda: Pecze-utca, Günsberger-ház. Telefon-összeköttetés.

Tisztelettel értesítjük a kereskedő urakat, hogy az iparhatóság gyártmányunkat kiküldött vegyész által megvizsgáltatván, 8368/95. sz. a. hivatalosan igazolta, hogy mi az

Első n.-váradai műszaki szappangyár

ezimet jogosan használhatjuk.

Gyártmányunk csakis vegytiszta zsíradékokat tartalmaz, ment minden károsanyag-tól, ezért szaporább és legelőcsőbb

Gyárunk kitűnő berendezése folytán bármely tömeges megrendelésnek képesek vagyunk megfelelni

Gyors, pontos és lelkiismeretes kiszolgálást biztosítva, kérjük a kereskedő urak b. pártfogását és jegyzünk

kiváló tisztelettel

Első nagyváradi műszaki szappangyár.

PALKOVICS FÜLÖP és TÁRSA.

Videki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Ujdonságok! Különlegességek

A közelgő tavaszi idényre már megérkeztek

különlegességek

férfi-, női- és gyermekcipőkben

STERN GYULA cégnél

Nagyvárad, Zöldfa-utca

az „ARANY CSIZMÁHOZ“,

a hol is a nagybecsült vevőközönségnek legjobb alkalma nyílik ebbeli szükségleteit a legnagyobb választékban s legjutányosabb áron beszerezhetni.

Daczára a még mindig tartó bőráremelkedésnek, azon helyzetben vagyok, hogy

férfi cipőt 2 frt 60 krtól feljebb

női „ 2 „ 50 „ „

gyermek „ „ 85 „ „

szolgáltathatok.

Együttal a n. é. közönség b. tudomására hozom, miszerint férfi- és gyermek-

kalap-raktáramat a mai kor igényeinek megfelelőleg rendeztem be.

Magamat b. pártfogásába ajánlva, vagyok

tisztelettel Stern Gyula.

Ujdonságok! Különlegességek!

Videki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Ujdonságok! Különlegességek!

Videki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Ujdonságok! Különlegességek!

Videki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Ujdonságok! Különlegességek!

Videki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Ujdonságok! Különlegességek!

Videki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Ujdonságok! Különlegességek!

Videki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Ujdonságok! Különlegességek!

Videki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Ujdonságok! Különlegességek!

Videki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Ujdonságok! Különlegességek!

Videki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Ujdonságok! Különlegességek!

Videki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Ujdonságok! Különlegességek!

Videki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Ujdonságok! Különlegességek!

Videki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Ujdonságok! Különlegességek!

Videki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Az eladásra bocsájtott pusztatellék csakis a kikiáltási becsáron felül fognak eladatni.

Arverelni csak szóval lehet.

Köteles árverelő az árverésnél a kikiáltási ár 10 százalékát készpénzben az árverés vezetésevel megbízott választmányi elnök kezéhez bantpénzzel letenni.

Az árverés egyéb feltételei a várad-velencei közbirtokosság irodájában (v. velencei városháza) a hivatalos órák alatt mindenkor megtekinthetők.

Arverelőt tett ígérete a leütéskor azonnal, a választmányt azonban csakis a közbirtokossági közgyűlésnek jóváhagyása után kötelezi.

Kelt Várad-Velenczén, 1896. márcz. hó 1-én.

Horváth Géza, Kassay István, választmányi jegyző, választmányi elnök.

A tavaszi idény.

Van szerencsénk tudatni, hogy a közelgő idényre a legújabb finom gyapjuszövetek, a. m. valódi

angol és francia szövetek, valamint brünni és a legjobb hirnévnek örvendő

brassói és gácsi szövetek megérkeztek.

Nagy súlyt fektetünk szabóüzletünkre, mely folyton a legjobb virágzásnak örvend; a mi fő: gazdag választék, jó szabás, miáltal képesek vagyunk a megrendelt ruhákat a legelőcsőbb kivitelben előállítani és előnyös árak tekintetében, bármely fővárosi szabó üzlettel a versenyt kiáldjuk.

Teljes tisztelettel

Első nagyváradi

finomposztó- és gyapjuaru raktar, szabóüzlet

BIRÓ BÉLA és Tsa

előbb HELD B

Van szerencsém a negyérdemű közönség tudomására hozni, hogy

a m. kir kereskedelmi miniszterium által engedélyezett nagyváradi

nőiipariszkola

megnyitott, s hogy a beiratások még mindig folynak Sal Ferencz utca 812. sz. (Bácsi-ház.)

Egyidejűleg tudatom, hogy vidéki növendékek az intézetben mint benn lakók, teljes ellátásban is részesülhetnek.

Levelbeli megkeresésekre teljes felvilágosítással szolgál

az igazgatóság.

Arverési hirdetmény.

Nagyvárad törvényhatósági bizottságának 24/2440 és tanácsának 319418/895 és 3022/896 szám alatt kelt határozata értelmében a következő ingatlanjavak és pusztatelvek fognak az 1896. évi márczius hó 5-ik napján délelőtt 10 órakor a városház nagytermében, és délután 3 órakor a helyszínén (Nagypiac-tér) megtartandó nyilvános árverésen eladni:

a) A város tulajdonát képező, Sztaroveczky utcán levő Korona vendéglő épülete és beltelke, a hozzá tartozó melléképületekkel együtt kikiáltási ár 25.000 frt.

Ezen ingatlanra az árverés délelőtt 10 órakor a városház nagytermében fog megtartatni.

b) A nagypiac-térnek a Kossuth Lajos utca végétől a Széna utcaig terjedő és a mérnöki tórrajzon 4 számmal jelzett, 1222 ⁹/₁₀ m. 2 területű pusztatelvek a helyszínén; kikiáltási ár 4890 frt 40 kr.

c) Ugyanott a mérnöki tórrajzon 12 számmal jelzett, 942 ⁹/₁₀ m. 2 területű pusztatelvek; kikiáltási ár 1884 frt 40 kr.

d) Ugyanott a mérnöki tórrajzon 11 számmal jelölt 1374 ⁹/₁₀ m. 2 területű pusztatelvek; kikiáltási ár 2749 frt 60 kr.

Az eladásra boesajtot ingatlan javak és pusztatelvek csakis a kikiáltási becsáron felül fognak eladni.

Árverelni szóval vagy zárt írásbeli ajánlat beadása mellett lehet.

Köteles árverelő a stóbeli árverésnél a kikiáltási ár 10 százalékát készpénzben az árverelő köldött-ség elnöke kezéhez bántat pénzül letenni; az ötven krajczáros bélyeggel ellátott zárt ajánlatok pedig készpénzben vagy ovadékképes értékpapirban mellékelni.

A zárt ajánlatok ugy a Korona vendéglő épületek, mint a pusztatelvekre vonatkozólag 1896. évi Márczius 8-ik napján délelőtt 10 óráig lesznek az árverelő köldött-ség elnökéhez beadandók, s az ajánlatban világosan kifejtendő, hogy árverelő az árverési feltételeket ismerni, és azokat magára nézve kötelezőnek elismeri. A kifizött határidőn túl érkezett zárt ajánlatok elfogadtatni nem fognak.

Az árverési feltételek a városi gazdasági ügyosztálynál a hivatalos órák alatt mindenkor megtekinthetők.

Árverelőt tett ígérete illetve ajánlata a leütéskor azonnal, Nagyvárad várost azonban csakis a törvényhatósági bizottsági közgyűlésnek jóváhagyása után kötelezi.

Nagyváradon, 1896. évi február 19-én.

Papp János, tanácsnok,
az árverési köldött-ség elnöke.

Tiszta jó bor.

Szives tudomására hozom a n. é. közönségnek, hogy

Olasziban, (Stidl-ház)

eddig Czeglédy Sándor ur által birt

bor-üzletet

átvettem.

Kaphatók nálam a legfinomabb érmelléki

asztali-, pecsenye- és dessert-borok,

egri vörös bor liter és herdészámra és palaezok-bea, továbbá

hazai és valódi francia pezsgő

a lehető legjutányosabb árak mellett.

Boraim hamisítatlan tisztaságáról és jóségéről be-szélnek fognak a tények és tapasztalatok, azért is tar-tóskodom a nagyhangú frázisoktól és kérem a n. é. közönség bizalmát és megrendeléseit.

Tisztelettel

D. Berger Ignác,

borkereskedő

Nagyvárad, Olasz, Bémer-tér (Stidl-ház.)

Meghívás

a nagyvárad-i takarékpénztár részv.-társaság
49-ik rendes közgyűlésére,
mely 1896. márczius 8. napján d. e. 10 órakor
saját üzlethelyiségében fog megtartatni.

Tárgya:

1. Az igazgatóság jelentése az 1895- üzletév eredményéről.

2. A felügyelő-bizottság jelentése az 1895. évi szárszámadások megvizsgálása tárgyában, és ezzel kapcsolatosan a mérleg megállapítása, valamint a nyere-mény felosztása iránti határozat hozatala.*)

3. Az alapszabályok 26. §-a értelmében lelépő igazgatóság helyébe igazgatósági elnök és 4 igazgató-nak választása 3 évi időtartamra.

4. Az alapszabályok 35. §-a értelmében lelépő felügyelő-bizottság helyére 3 rendes és 1 pótfelügyelő-nek választása 3 évi időtartamra.

5. Az alapszabályok 40. §-a értelmében kilépő 5 napibiztos helyébe 5 napibiztos választása 3 évi időtartamra.

6. Az igazgatóság előterjesztése a nyugdíj-alap állásáról.

7. Az igazgatóság előterjesztése a Zilaby Kálmán könyvvezető és Fekete Ferencz váltótárczatiszt nyug-dijazása és ezzel kapcsolatosan a megüresedett állások betöltése tárgyában.

Minden részvényes, ki a közgyűlésen részt akar venni, tartozik a közgyűlést megelőzőleg a társaság pénztárába részvényét, melyet legalább egy hó előtt saját nevére iratott, szelvényeivel együtt letenni, hol az őt megillető szavazat számát előtűntető térítvénynyel láttatik el.

A mérleg eredeti példánya az üzlethelyiségben f. évi mártius hó 1-én a részvényesek által megtekinthető. Kelt Nagyvárad, 1896. február 11-én.

Sel Ferencz,

királyi tanácsos, igazgatósági elnök.

*) Figyelmeztetnek a részvényesek, hogy az alap-szabályok 15. §-a értelmében érvényes határozat hozatalára 20 oly részvényesnek kell jelen lenni, kik a részvénytőké-nek legalább ¹/₃-ad részét képviselik.

WEINSTOCK, SPITZ, GRÜNBERGER

első nagyvárad-i szoba-, czég-, czimfestő- és mázoló-társaság

NAGYVÁRAD,

Fő-utcza, a Széchenyi-szálloda épületben.

A mai kor igényeinek megfelelő

festészeti műterem.

Szoba-, czég-, czimfestő- és mázolás munkák elvállaltatnak.

Templomok, termek, kávéházak és magánlakok festésénél művészies kivitelű márvány-utáztatokat és aranyozásokat állítunk elő.

Különlegességek üveg-czégablakban és czimfestésekben.

Különféle feliratok és festmények fal, vászon, fa- és bádoglemezre.

Czimerek festése, zászlók és szalagfeliratok, e szakhoz tar-tozó összes díszítési munkálatok.

Tapeta és papir-maché raktár.

Kész olajban festett czimerek kaphatók és kölcsön adatnak.

Minták és vázlatok kívánatra díjmentesen.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

A legolcsóbb és legjobb

festék-áru

nagykereskedés.

Az anyag tartósságáért, tisztaságáért kezes-séget vállalunk.

Száraz és saját készítményü tisztán kezelt, olajban tört festékek, kitünő minőségü

szobapadló-fénymázak, angol lakkok, kenczék (firniss).

Legjobb fajta ecsetek, aranyozó kellékek, házi kezeléshez szükséges anyagok, kellő utasítással, színvegyítések tetszés szerint.

Tisztelettel

Weinstock, Spitz, Grünberger.